

door hemzelf gestichte „Comité flamand de France” onder de leuze „voor moedertaal en vaderland”. De vierde uitgave is een New Yorkse(!) bestemd voor muziekbibliotheken, juist vanwege de authenticiteit van de optekeningen. De vijfde werd, net als de derde, uitgegeven door Streekuitgeverij Malegijis in Kemmel. Het is een goedkope paperbackversie die 650 frank kost.

Wim Chielens

E. DE COUSSEMAKER, *Chants populaires des Flamands de France*, Malegijis, Kemmel, 1987.

De Islandsuite, het vervolg

De Islandsuite is één van de meest prestigieuze volksmuziekprojecten geweest in het Nederlandstalige gebied. De Islandsuite evoceerde de IJslanvisserij vanuit Duinkerke en Nieuwpoort, met als muzikale basis een aantal volksliederen uit Frans-Vlaanderen. De beste artiesten uit het Vlaamse volksmuziekcircuit werkten eraan mee. Zowel de suite als de plaat van de suite kregen nu een vervolg.

Wat betreft de plaat lag dat voor de hand. Omdat de Islandsuite maar 45 minuten duurde en een dergelijke, dure productie avondvullend moest zijn wou ze enigszins verkocht worden, werd vrijwel onmiddellijk een voorprogramma gemaakt met zeemansliederen. Een keuze daaruit is op plaat gezet. In tegenstelling tot de Islandsuite zijn de bronnen voor deze plaat veel ruimer. Slechts één lied komt uit het Frans-Vlaamse liedboek van Edmond de Coussemaker. Verder levert vooral Noord-Nederland nogal wat materiaal. Nederland is trouwens altijd een veel belangrijker zeenatie geweest dan Vlaanderen. Enkele artiesten deden op deze plaat zogenaamde klassieken uit hun eigen repertoire nog eens over met het Islandensemble. Wannes van de Velde zingt *De Zeeman*, Alfred en Kristien den Ouden het Zeeuwse volkslied *Zondagmorgen toen kregen we de loods aan boord* en Dirk van Esbroeck zingt *Angustia*, een gedicht van Jan Slauerhoff dat

bijzonder mooi op muziek is gezet. Tenslotte zijn er wat de Engelsen „sea-shanties” noemen. Het zijn ritmische liederen die gezongen werden tijdens het werk op het schip of in de haven, met de bedoeling het werk in een strak en snel ritme te houden. Omdat vanuit onze gewesten niet zo veel grote zeeschepen vertrokken én omdat het Engels sinds de 17e eeuw de internationale scheepstaal is, zijn Nederlandstalige shanties erg schaars. De bekendste is *Daar was laatst een meisje loos*, al wordt dat maar zelden in de pure shanty-vorm gezonden. De plaat *Wat lijdt den zeeman al verdriet* is een BRT-uitgave.

Als suite kreeg de Islandsuite ook een vervolg. Deze keer gaat men niet op zee, maar wel honderden meter onder de grond. *Het Zwarte Goud* is een volksliederensuite over het werk en het leven in en om de steenkoolmijnen. Van de westkust naar Limburg? Nee, toch niet. *Het Zwarte Goud* is in vele opzichten een internationale produktie. BRT-1-producer Dree Peeremans beperkte zich niet tot één liedboek en zelfs niet tot de Vlaamse of Nederlandse muziektraditie. Hij koos ook Engelse, Schotse, Franse, Italiaanse en Zuidamerikaanse liederen over mijnwerkers en zelfs de recente popsong *The Blackseam* van Sting. Het mooie is dat hij daarvoor steeds de geknipte mensen vond in Vlaanderen: Wannes van de Velde en Dirk van Esbroeck, dat spreekt voor zich. Maar Dirk en zijn vaste begeleider Juan Massondo vertolken ook de Argentijnse liederen. De Franse nummers worden uitgevoerd door de in Brussel wonende Parijse muzetteaccordeonist Maurice le Gaulois. De Brusselse Ier Pat Kilbride zingt op zijn beurt alle Engelse liederen. *Het Zwarte Goud* ging in première in de schaduw van de mijnschacht van Heusden-Zolder. Het is echter duidelijk dat dit de suite is van alle mijnwerkers waar ook ter wereld, die begrepen zal worden in welk land dan ook dat met steenkool- of

andere mijnen te maken heeft. De suite zal een jaar lang op toernee gaan door Vlaanderen en Nederland en de eerste opnames met het oog op een plaat zijn al gemaakt.

Wim Chielens

FILM

Henri Storck, ooggetuige

Met de documentaire *Henri Storck, ooggetuige*, een coproductie van Fugitive Cinema en de BRT, bracht de Vlaamse cineast Robbe de Hert een hommage aan de belangrijkste figuur uit het begin van de Belgische cinema. Op tachtigjarige leeftijd kan Henri Storck (Oostende, 1907) terugblikken op een indrukwekkend oeuvre van meer dan 70 documentaires. Vooral op het gebied van de sociale documentaire, de kunstfilm (over o.m. Félix Labisse en Paul Delvaux) en de folkloristische reportage verrichtte hij baanbrekend werk. Tot zijn bekendste films behoren: *Misère au Borinage* (1933), *Het huis der ellende* (1937), *Boerensymfonie* (1944), *Rubens* (1948) *Feesten in België* (1972) en *Permeke* (samen met Patrick Conrad, in 1985).

De Hert zou Robbe niet heten, indien hij van zijn documentaire over Storck niet iets speciaals had willen maken. Dat is hem dit keer niet gelukt. Bij de voorbereiding van de film bleek dat de cineast niet zomaar wou meespelen in het door De Hert bedachte scenario. Henri Storck is wel van Vlaamse afkomst, zijn ouders waren Oostendse middenstanders, maar zoals in die tijd het geval was, en zeker in een internationale badplaats als Oostende, groeide hij op in een Franstalig milieu. Nederlands spreken voor de camera wil Storck vandaag nog nauwelijks: hij beseft dat hij zich veel beter in het Frans uitdrukt. Storck wou bovendien in de eerste plaats een documentaire over zijn werk en niet over zichzelf. Vandaar dat De Hert en zijn team bijna uitsluitend aangewezen waren op

Henri Storck en Robbe de Hert.

het verzamelen van documentatiemateriaal.

Het resultaat is een zogoed als volledig overzicht van het oeuvre van Henri Storck met uitvoerige fragmenten, die aan de hand van nieuwsbeelden in hun historische context worden geplaatst. Tussen die fragmenten lassen De Hert en co-scenarioschrijver Rik Stallaerts interviews in die voornamelijk uit het RTBf-archief (de Franstalige Belgische tv) afkomstig zijn.

Het „rijke” leven van Storck betekent een onuitputtelijke bron van anekdotes over en herinneringen aan contacten met de toonaangevende artistieke milieus van die tijd. In Parijs ontmoette de cineast figuren als André Breton, Aragon, Jean Vigo, Luis Buñuel, René Clair en zelfs S. Eisenstein. Terecht stellen de makers: „Indien elk mens die sterft, een museum is dat brandt, dan hebben we hier met een Centre Beaubourg te maken, een schatkamer van herinneringen”.

Bijna aandoenlijk is de scène van het bezoek van Henri Storck aan het privé-museum *Petit Musée du Cinéma* van het echtpaar Deloge te Wanfercée Baulet in Wallonië (nabij Fleurus). De Deloges bewaren er de eerste camera's van Storck naast o.m. de hoed van *Monsieur Hulot*

(J. Tati) en andere filmhistorische objecten. Deze scène is trouwens de enige waarbij Storck enkele vragen van De Hert beantwoordt en uitlegt hoe hij zich in die pionierstijd met rudimentair materiaal diende te behelpen.

Dat de tachtigjarige cineast in zijn debuutjaren een voorloper van Fugitive Cinema-cineast Robbe de Hert was, toont een fragment uit zijn *Geschiedenis van de onbekende soldaat* (1932) aan. Louter aan de hand van bestaande Franse nieuwsbeelden monteerde Storck een antimilitaristisch pamflet dat toentertijd, als beledigend voor het Franse leger, in Frankrijk werd verboden. In zijn documentaire kan Robbe de Hert het zelf niet laten in typische Fugitive-stijl *Misère au Borinage* te koppelen aan Bob Dylans ballade *A working Class Hero is something to be*. Een inventieve ingreep van synchronisatie die zijn effect niet mist.

Zo bevat *Henri Storck*, ooggetuige nog talrijke passages die een indringend beeld geven van zowel zijn werk als de productieomstandigheden.

Slechts éénmaal slaagde Storck erin een lange speelfilm te realiseren: de komedie *Het banket van de smokkelaars* (1950). Om aan het werk te blijven, zag hij zich

meestal verplicht de „dromen van anderen” te realiseren of te produceren. Met een dergelijke opdracht oogste hij tenslotte een wereldwijd succes. Dat gebeurde in 1958, toen hij in opdracht van Koning Leopold III *Vrijheren van het woud*, een Afrikaanse natuurdocumentaire, produceerde. De film was zo'n internationaal kassucces, dat Storck in 1968 uit de hoeveelheid overgebleven opnamen een tweede produktie, *Wonderen van het Afrikaanse woud*, monteerde.

Henri Storck, die aan De Herts 100 minuten durende documentaire zijn medewerking verleende, beschouwt de film zo ongeveer als zijn „testament”. Als dusdanig is de film dan ook een uniek overzichtelijk portret van de toonaangevendste figuur van de *Belgische documentaire school*, waarvan de Amerikaanse film-pionier Robert Flaherty ooit zei dat deze „de meest interessante van de hele wereld” was.

Wim de Poorter

Revue de culture néerlandaise
SEPTENTRION

Driemaandelijks tijdschrift
over de Nederlandse cultuur,
zoals zij leeft
in Nederland en Vlaanderen.

Vierhonderd bladzijden over
onze cultuur, in keurig Frans

Abonnementsprijzen:

België: 900 BF

Frankrijk: 150 FF

Nederland: f 54,—

Andere landen: 980 BF.

Septentrion is een uitgave
van de
„Stichting Ons Erfdeel”,
Murissonstraat 260,
B-8530 Rekkem
Tel. (056) 41 12 01

An-Hyp vindt jeugdboeken tof!

AN HYP
SPAARBANK